

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 18.5.2022 г.
JOIN(2022) 24 final

**СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И
СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

относно анализа на недостига на инвестиции в избраната и бъдещите действия

1. Въведение

На срещата си във Версай на 11 март държавните и правителствените ръководители от ЕС поеха ангажимент за „укрепване на европейските отбранителни способности“ в контекста на руската военна агресия срещу Украйна. Те се споразумяха за: 1) увеличаване на разходите за отбрана; 2) засилване на сътрудничеството чрез съвместни проекти; 3) запълване на недостига и постигане на целите по отношение на способностите; 4) насърчаване на иновациите, включително чрез полезни взаимодействия между гражданската и военната сфера; и 5) укрепване и развитие на нашата отбранителна промишленост, включително МСП. Освен това, те приканиха „Комисията, в координация с Европейската агенция по отбрана, до средата на май да представи анализ на недостига на инвестиции в отбраната и да предложи всички необходими по-нататъшни инициативи за засилване на промишлената и технологичната база на европейската отбрана“. Заданието беше включено и в Стратегическия компас за сигурност и отбрана¹, приет от Съвета и одобрен от Европейския съвет през март 2022 г.

Настоящото съвместно съобщение предоставя на Европейския съвет поискания анализ с цел да се гарантира, че резултатът от увеличените разходи за отбрана от страна на държавите членки ще бъде една много по-силна отбранителна технологична и индустриална база на ЕС, което ще доведе до повишено конвенционално възпиране на всеки вид потенциален противник. Като се основава по-специално на Съобщението относно „пакета за отбрана“ от 15 февруари 2022 г.², то предлага на държавите членки нови начини за ускоряване на съвместното възлагане на обществени поръчки, както и взаимодействие с промишлеността с цел увеличаване на производствения ѝ капацитет, за да се отговори на нарасналите нужди, въз основа на консолидирано и по-предвидимо търсене. Усещането от страна на гражданите на необходимостта от по-решителни действия на ЕС в областта на отбраната е подчертано в окончателния доклад на Конференцията за бъдещето на Европа³.

Тези стъпки са от решаващо значение с оглед на значителните последици за европейската отбрана от непровокираната военна агресия на Русия срещу Украйна. Завръщането на войната в Европа подчерта последиците от годините на недостатъчни средства за отбрана, което доведе до натрупване на липси и недостиг в колективния военен инвентар, както и до намаляване на промишления производствен капацитет. Освен че ще коригират тази ситуация, увеличените разходи за отбрана ще трябва спешно да отговорят на краткосрочната необходимост от попълване и разширяване на отбранителните запаси, включително за компенсиране на военната помощ за Украйна.

Държавите членки обявиха увеличения на бюджетите си за отбрана от порядъка на допълнителни близо 200 милиарда евро през следващите години⁴. Въпреки че тези увеличения са от съществено значение, съществува сериозен риск те да не бъдат в състояние да компенсират наличния недостиг, ако се изразходват по некоординиран начин. Следователно държавите — членки на ЕС, трябва не само да харчат повече, но и да инвестират по-добре и повече заедно, както се признава в декларацията от Версай и

¹ Съвет на Европейския съюз 7371/22.

² По-специално: Съобщение до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: „Принос на Комисията към европейската отбрана“ (COM (2022) 60 final) от 15 февруари 2022 г.

³ <https://futureu.europa.eu/pages/reporting?format=html&locale=bg>

⁴ Обобщено въз основа на информация от открити източници.

в Стратегическия компас. Само чрез съвместна работа държавите членки могат да постигнат максимални икономии от мащаба и да се справят с големите разходи за способности от висок клас, като същевременно избягват да се конкурират за ограничен капацитет за доставки и предотвратяват ненужното дублиране.

Въз основа на историческите данни все пак съществува риск държавите членки да изберат национални решения поради съображения, свързани с промишлеността и сигурността на доставките, или, когато такива не са налични, да предпочитат „готови“⁵ решения извън ЕС предвид усещането за неотложност, за сметка на възможни решения от ЕС, които могат да имат еквивалентни срокове за изпълнение. Отбранителната промишленост може да бъде склонна да обслужва приоритетно националното си правителство, вместо клиенти от цяла Европа. Без координация и сътрудничество увеличените инвестиции биха задълбочили разпокъсаността на европейския сектор на отбраната, биха ограничили потенциала за сътрудничество през целия жизнен цикъл на оборудването, биха засилили външните зависимости и вероятно биха възпрепятствали оперативната съвместимост. Краткосрочните придобивания ще имат по-дългосрочно въздействие в това отношение, което ще доведе до намаляване на пазарната мощ и пропуснати възможности през следващите десетилетия.

Накратко, постоянният недостиг на средства и липса на сътрудничество доведоха до критичен недостиг на отбранителни способности, особено в горния край на спектъра, в различни области, както и до разпокъсване на свързаната с него промишленост в Европа. От съществено значение е ЕС да не повтаря грешките от миналото, които доведоха до неефективност, дублиране и зависимости, а вместо това да се опре на инициативите на ЕС в областта на отбраната и инструментите за развитие на способностите, създадени през последните няколко години с цел укрепване на сътрудничеството между държавите членки в областта на отбраната. Тези инициативи имат за цел да се намали разпокъсаността на европейския пазар в областта на отбраната — по-специално Европейският фонд за отбрана (ЕФО) — и да се подобри координацията на политиките на държавите членки в областта на отбраната, планирането и развитието на способностите — по-специално чрез постоянното структурирано сътрудничество (ПСС), координирания годишен преглед на отбраната (КГПО) и плана за развитие на способностите (ПРС). Освен това Стратегическият компас призовава, считано от 2022 г., за ежегодни срещи министрите на отбраната, посветени на инициативите на ЕС в областта на отбраната във връзка с развитието на способностите и организирани и председателствани от върховния представител/заместник-председател на Комисията/ръководител на Европейската агенция по отбрана, като се използват пълноценно съществуващите формати. Всичко това са важни стъпки в правилната посока за преодоляване на съществуващия недостиг, но те трябва да бъдат допълнително засилени с оглед на новата ситуация, особено по отношение на съвместните инвестиции и възлагане на обществени поръчки за отбранителни способности. Тези стъпки са от решаващо значение, за да се гарантира, че Европа може да използва по-силни и по-оперативно съвместими отбранителни способности, като същевременно укрепва европейската отбранителна технологична и индустриална база (ЕОТИБ), като и двете са от съществено значение както за сигурността, така и за стратегическата автономност на Европа в дългосрочен план.

Следователно общата цел е да се инвестира:

⁵ Отбранителната промишленост обикновено произвежда само по твърда поръчка, без да са налице запаси от крайни продукти. „Готови“ се отнася до съществуващи продукти, за разлика от разработването на ново оборудване.

- **Заедно**, като се реализират на икономии от мащаба чрез съвместни проекти и съвместни обществени поръчки. Съвместното разработване и закупуване намалява цените и също така ще спомогне за предотвратяване на конкуренцията между държавите членки за ограничените промишлени ресурси, което би повишило допълнително цените или довело до изтласкване на по-малките или по-изложените на риск държави членки, като така ще се прояви солидарност. Забелязват се прилики със ситуацията с ваксините срещу COVID през периода 2020—21 г.
- **По-добре**, като се оказва подкрепа на държавите членки да се съсредоточат върху набелязаните приоритети на ЕС в областта на способностите. Те са съгласувани с тези на НАТО и също така ще бъдат преразгледани в светлината на политическите и стратегическите насоки, предоставени от Стратегическия компас. Този анализ подчертава някои спешни липси на способности в променения стратегически контекст; както и
- **По европейски**, като се стимулират инвестициите в отбраната, които укрепват растежа на промишлеността, дългосрочния промишлен капацитет и икономическия растеж в рамките на Съюза чрез по-конкурентоспособна европейска отбранителна промишленост. Укрепването на европейската отбранителна технологична и индустриална база (ЕОТИБ) придобива стратегическо значение във влошаващата се геостратегическа среда.

Това е от полза и за НАТО, който продължава да е в основата на колективната отбрана на своите членове. Инициативите на ЕС за насърчаване на сътрудничеството в областта на отбраната също така спомагат за укрепване на по-справедливото споделяне на тежестта между трансатлантическите партньори и за по-ефективен европейски принос в рамките на НАТО. Държавите членки могат да използват своя единен комплект въоръжени сили на национално равнище или в рамките на ЕС, НАТО, ООН или всяка друга рамка. Приоритетите на ЕС за развитие на способностите са съгласувани с приоритетите, договорени в рамките на НАТО, като същевременно се отчита разликата в естеството и отговорностите между двете организации и се осигурява взаимно укрепване чрез съответни усилия. Развитието на отбранителните способности е основен стълб на засиления диалог и сътрудничество между ЕС и НАТО, одобрени съгласно съвместните декларации от 2016 г. и 2018 г.

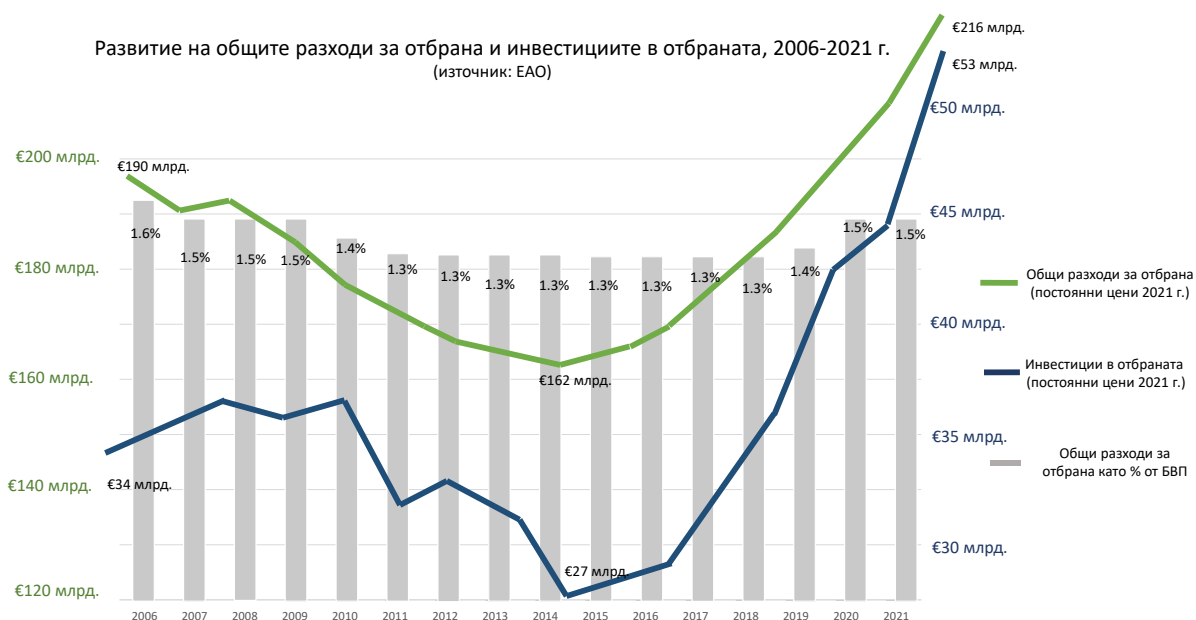
Настоящото съвместно съобщение разглежда: а) разходите за отбрана в рамките на ЕС, б) липсите на способности и промишлен капацитет, които трябва да бъдат преодолени, включително най-спешните, в) начините за тяхното преодоляване и г) вариантите за засилване на предлагането на отбранителни способности.

2. Разходи за отбрана в рамките на ЕС и равнища на недостатъчни инвестиции

В отговор на новите заплахи за сигурността през 2022 г. повечето държави членки обявяват значително увеличение на своите бюджети за отбрана, като в някои случаи дори надхвърлят 2 % от своя БВП, основавайки се на възходящата тенденция, започнала преди няколко години. През 2020 г. държавите членки са изразходвали колективно над 200 милиарда евро за отбрана⁶, а през 2021 г. техните комбинирани разходи се оценяват на 220 милиарда евро. Тези неотдавнашни развития обаче са следствие от продължителен период на значителни съкращения на разходите за отбрана след икономическата и финансова криза от 2007—2008 г.; от 183 милиарда евро през

⁶ Данни на ЕАО: eda-defence-data-report-2019-2020.pdf (europa.eu). (Дания не е включена)

2008 г. на 159 милиарда евро през 2014 г.⁷, като до 2018—2019 г. те се възстановяват едва до равнищата отпреди кризата (вж. графиката по-долу). Между 2009 г. и 2018 г. съкращенията на държавите членки възлизат на общ недостиг на инвестиции в размер от около 160 милиарда евро в сравнение с равнището на разходите за 2008 г.⁸

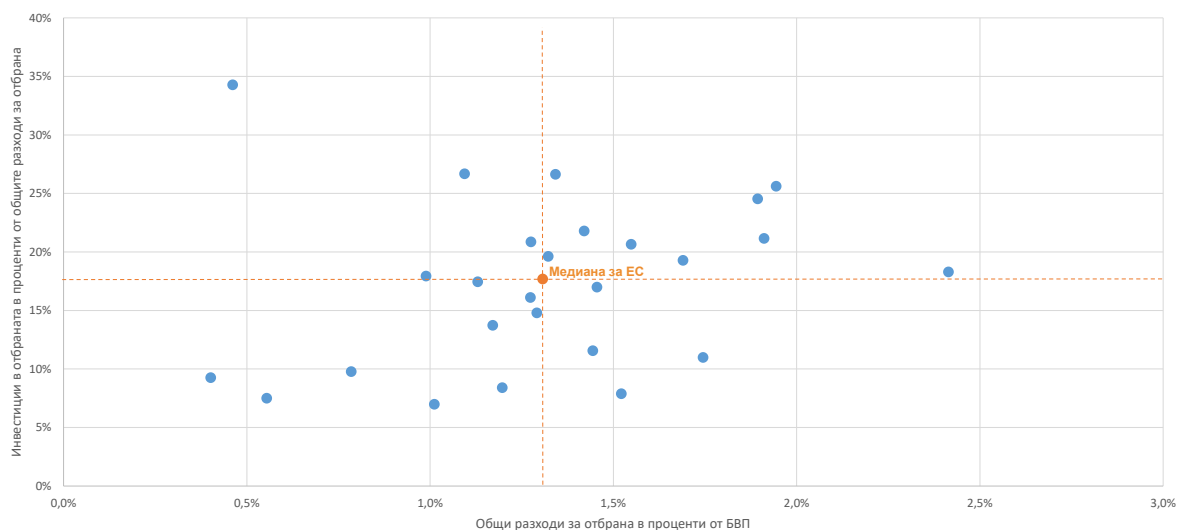

Това, наред със структурната тенденция за увеличаване на разходите на отбранителните системи и съсредоточаването на вниманието върху експедиционните операции в някои държави членки, доведе до драстично намаляване на общия обем на националната сила, на количествата оборудване и на запасите, които в момента се изчерпват още повече от подкрепата, предоставена на Украйна. В резултат на това капацитетът за експлоатация на целия спектър и с висока интензивност беше пренебрегнат, като при нужда съществуващият недостиг и липсващите способности от висок клас се покриваха от съюзници на НАТО, които не са членки на ЕС, и по-специално САЩ.

⁷ Данни на ЕАО в областта на отбраната за периода 2019—2020 г., постоянни 2020 EUR.

⁸ Данни на ЕАО въз основа на координирания годишен преглед на отбраната (КГПО).

Разходи за отбрана в проценти от БВП и инвестиции в отбраната в проценти от общите разходи за отбрана по държави членки
2006-2020 г.
Източник на данните: ЕАО

Освен това през последното десетилетие САЩ — и по-обезпокоително Русия — увеличиха бюджетите си за отбрана с много по-високи темпове от Европа. Поразително е, че през същия период Китай още повече увеличи бюджета си. В периода от 1999 г. до 2021 г. общите разходи на ЕС за отбрана са се увеличили с 19,7 % спрямо 65,7 % за САЩ, 292 % за Русия и 592 % за Китай⁹. Това дори не отчита значителното подценяване на разходите за отбрана на Китай и Русия, тъй като покупателната способност на техния бюджет е по-висока, отколкото изглежда след прилагане на обменните курсове. Въз основа на паритета на покупателната способност руският и китайският бюджет за отбрана за 2021 г. се оценяват съответно на 178 милиарда щатски долара и 332 милиарда щатски долара¹⁰. Освен това дялът на инвестициите в разходите за отбрана на САЩ, Китай и Русия е значително по-висок от този на държавите — членки на ЕС.

Въпреки че няма правно обвързваща цел за отделните национални равнища на разходите за отбрана за държавите членки, по-голямата част от тях се съгласиха, в рамките на НАТО и/или постоянното структурирано сътрудничество (ПСС), да увеличат разходите си за отбрана¹¹. За ориентация: ако всички държави членки бяха изразходвали 2 % от своя БВП за отбрана, с 20 % заделени за инвестиции, от 2006 г. до 2020 г., това щеше да доведе до допълнителни приблизително 1,100 милиарда евро за отбрана, от които около 270 милиарда евро за инвестиции¹².

Освен това, в исторически план европейските разходи за отбрана водят до по-ниска ефективност и резултати в сравнение с тези на нашите съюзници и на нашите конкуренти. Липсата на сътрудничество между държавите членки в областта на

⁹ SIPRI

¹⁰ Източник: *Военен баланс 2022 г.*

¹¹ Ангажимент № 1 по линия на ПСС е „редовно да се увеличават бюджетите за отбрана в реално изражение, за да се постигнат договорените цели“. През 2006 г. министрите на отбраната на НАТО положили усилия да изразходват 2 % от националния БВП за отбрана, като 20 % от тази сума бяха предназначени за инвестиции. През 2014 г. на срещата на върха в Уелс държавните и правителствените ръководители се споразумяха да преминат към изпълнение на насоките за изразходване на 2 % от БВП за отбрана в рамките на едно десетилетие.

¹² И двете оценки се основават на данни на ЕАО (Дания не е включена).

отбраната се оценява на десетки милиарди евро годишно¹³. Въпреки увеличените европейски разходи за отбрана през 2020 г. се наблюдава ново ниско равнище от едва 11 %¹⁴ от инвестициите, изразходвани в сътрудничество — далеч под целевия показател от 35 %, договорен от държавите членки в рамките на ЕАО и определен в рамките на ПСС — в сравнение с 89 %, изразходвани на национално равнище. Липсата на сътрудничество доведе до разточително дублиране и до умножаване на системите за отбрана от същия вид в рамките на ЕС. Освен това, докато през 2020 г. общите разходи на държавите членки за научни изследвания и технологии в областта на отбраната възлизаха на 2,5 милиарда евро, те представляват едва 1,2 % от общите им разходи за отбрана, което до този момент е далеч под целевия показател от 2 %, договорен в рамката на ЕАО и установен като по-обвързващ ангажимент в рамките на ПСС¹⁵.

3. Липси в отбранителната промишленост

Европейската отбранителна индустриална база се състои от голям набор от главни изпълнители, дружества със средна пазарна капитализация и малки и средни предприятия, които разработват и произвеждат по-голямата част от модерните технологии и отбранителните способности, от които се нуждаят въоръжените сили на държавите членки и които биха могли да си набавят. Като цяло прогнозният годишен оборот на сектора на отбраната на ЕС възлиза на почти 84 милиарда евро, с което пряко се поддържат оценени на над 196 000 висококвалифицирани работни места и непряко — над 315 000 работни места¹⁶.

Въпреки цялостната конкурентоспособност на сектора съществуват трудности и липси. Дружествата в областта на отбраната все още са структурирани предимно в националните граници, като се ползват от тесни връзки с националните правителства. Тази структура на пазара, съчетана с ниски разходи за инвестиции, е довела до редица национални участници, които извършват дейност на малки пазари и следователно произвеждат малки обеми¹⁷. Консолидационните стъпки на национално и европейско равнище изостават спрямо промишлената консолидация на САЩ.

Поради това ЕОТИБ остава силно разпокъсана, особено извън секторите на аеронавтиката и ракетите. Това значително намалява способността ѝ да подобри конкурентоспособността си чрез обединяване на НИРД и икономии от мащаба в производството. Освен това съществуват зависимости за някои видове ключово отбранително оборудване, за които ЕОТИБ не предлага местни решения.

Основните причини за затрудненията на ЕОТИБ са описаният недостиг на инвестиции от страна на държавите членки и разпокъсаните разходи, съчетани с факта, че много значителна част от разходите на държавите членки не се инвестират в ЕОТИБ, дори когато е наличен продукт, произведен в ЕС. Ориентировъчно, в периода 2007—2016

¹³ [Европейски фонд за отбрана \(ЕФО\) \(europa.eu\)](https://eda.europa.eu)

¹⁴ Данни, предоставени от 11 държави членки.

¹⁵ <https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/eda---defence-data-report-2019-2020.pdf>

¹⁶ Източник: Оценка на ЕАО въз основа на данни от Европейската браншова асоциация в областта на въздухоплаването, космическите изследвания и отбраната (ASD).

¹⁷ Най-голямото дружество е Еърбъс (трансевропейско), следвано от редица по-големи дружества във FR, IT, DE, SE. По-малките производители на платформи, доставчици на оборудване и поддоставчици съставляват по-голямата част от ОТИБ на държавите членки. Общият брой на МСП в ЕС, работещи в многопластови и често трансгранични вериги на доставки в областта на отбраната, се оценява на 2500. Те обслужват клиенти в областта на отбраната на сушата (39,6 %), въздушната отбрана (30,5 %), морската отбрана (18,7 %), киберотбраната (7,8 %) и космическата отбрана (3,4 %).

г.¹⁸ се счита, че над 60 % от европейския бюджет за обществени поръчки в областта на отбраната са били изразходвани за военен внос от държави извън ЕС, с произтичащите от това контрол или ограничения от трети държави¹⁹.

Завръщането на конфликтите с висок интензитет и нарасналата териториална заплаха изискват преобразуване на отбранителната промишлена екосистема в ЕС, за да се гарантира сигурност на доставките и разширяване на производствения капацитет при необходимост или по-голяма готовност за това. Освен това, когато става въпрос за революционни технологии, които имат потенциала да променят радикално бъдещото бойно поле (например ИИ, квантови технологии) и бъдещото оборудване, описаните първопричини рискуват да засегнат конкурентоспособността на ЕОТИБ в дългосрочен план и способността ѝ да развива авангардни способности (напр. свръхзвукови системи, съвместни бойни действия).

4. Липси на способности

Стратегическият компас определи цялостната амбиция на ЕС като по-нататъшно развиване на „пълноспектърни сили, които са гъвкави и мобилни, оперативно съвместими, технологично напреднали, енергийноефективни и устойчиви“. Освен това той припомни вече установения критичен недостиг на способности, които са абсолютно необходими, за да може Съюзът да поеме пълния набор от задачи по линия на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО), определени в Договора и по-специално тези с по-висок спектър на интензивност. Този недостиг е включен в приоритетите, определени от държавите членки в плана за развитие на способностите от 2018 г., който ще бъде преразгледан в светлината на Стратегическия компас и ще продължи да бъде ключов еталон за съгласуваност между инициативите на ЕС в областта на отбраната²⁰.

¹⁸ С изключение на 2013 г. (няма налични данни за САЩ за тази година); данните за вноса/износа включват както Обединеното кралство, така и Дания (източник: Държавен департамент на САЩ (чрез „The poison pill: EU defence on US terms?“, EUISS, D. Fiott); Данните за ЕС включват Обединеното кралство, но не и Дания (източник: данни за отбраната на ЕАО, коригирани с коефициентите на преобразуване на Евростат).

¹⁹ Например чрез европейската програма на САЩ за стимулиране на рекапитализацията (ERIP), създадена през 2018 г. с цел стимулиране на заместването на наследеното съветско оборудване, по която бяха предоставени безвъзмездни средства в размер на 277 милиона щатски долара на някои европейски държави и която позволи продажби на американско оръжие в размер на 2,5 милиарда щатски долара.

²⁰ Планът за развитие на способностите (ПРС) е инструментът на ЕС за определяне на приоритети за развитието на отбранителни способности. В него се вземат предвид недостигът във връзка с военното измерение на ОПСО (т.е. операции в обхвата на член 43 от ДЕС), установен чрез процеса за приоритетните цели, както и извлечените поуки от мисиите и операциите, като същевременно се отчитат средносрочните и дългосрочните технологични тенденции и нуждите на националната отбрана. Процесът за приоритетните цели е установената рамка за идентифициране на военния недостиг (цели по отношение на способностите с висока степен на въздействие) въз основа на примерни сценарии, произтичащи от равнището на военни амбиции за общата политика за сигурност и отбрана. Тези цели по отношение на способностите с висока степен на въздействие са включени в ПРС. Координираният годишен преглед на отбраната (КГПО) следи как държавите членки преследват тези приоритети в рамките на планирането на националната си отбрана, за да набележат възможности за сътрудничество, като до момента има шест конкретни „целови области“ за сътрудничество, а именно: основни бойни танкове, войскови системи, надводни патрулни кораби, системи за защита срещу безпилотни летателни средства, отбранителни приложения в космическото пространство и военна мобилност. Тези усилия са свързани с изискванията, произтичащи от съответните процеси на НАТО, по-специално процеса на планиране на отбраната на НАТО, и ще

За да отговори на тези приоритети, ЕФО предоставя финансова подкрепа, която допринася за развитието на стратегически фактори и основни способности²¹, като същевременно държавите членки работят заедно по тези приоритети чрез 60 проекта в рамките на ПСС.

Комисията и Европейската агенция по отбрана (ЕАО) анализираха липсата на инвестиции в отбраната. В този контекст ЕАО представи на държавите членки анализ на липсата на инвестиции, която трябва да бъде запълнена в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план, в три направления на действие: 1) подготовка (повишаване на готовността, включително попълване, свързано с подкрепата за Украйна); 2) увеличаване на съществуващите сили и способности; и 3) укрепване и модернизиране на способностите въз основа на договорените от ЕС приоритети в областта на способностите и въз основа на информация от КГПО (вж. приложението).

С оглед на повишената заплахата за сигурността и въз основа на координирания анализ на Комисията и ЕАО Комисията и върховният представител предлагат вниманието да се съсредоточи върху следните най-спешни липси на способности, които могат да бъдат преодоляни от европейската отбранителна промишленост:

1. **Попълване на запасите:** Осигуряване на готовността за бойни действия на въоръжените сили и координиране на конкуриращото се национално търсене, като се избягва спираловидното покачване на цените и се гарантира, че най-засегнатите държави имат достъп до необходимите способности.
2. **Замяна:** Постепенна замяна на съществуващите наследени от съветската епоха системи, които все още се използват във въоръжените сили на ЕС, с европейски решения (като например: основни бойни танкове, бронирани бойни автомобили, бронирани превозни средства за борба с пехотата, бронетранспортъри, тежка артилерия и др.), като част от по-широките усилия за увеличаване на съществуващите възможности и подпомагане на оперативната съвместимост и повишаване на сигурността на доставките.
3. **Укрепване:** Укрепване на многослойните системи за въздушна и противоракетна отбрана на държавите членки, като се започне със системите със среден обхват на действие в най-засегнатите от тях. Защитата на населените райони, военните сили и/или критичната инфраструктура срещу въздушни и ракетни заплахи, е критично предизвикателство в новата ситуация по отношение на сигурността.

Освен по тези спешни липси на способности Комисията и върховният представител предлагат да се работи по следните стратегически средносрочни и дългосрочни способности за подобряване на отбранителните способности на Европа в условията на постоянни заплахи:

- **Въздушна отбрана:** Разработването и внедряването на „Eurodrone“, предназначен за средна височина, (MALE RPAS), който е част от проекти по линия на ПСС и

повишат готовността, стабилността и оперативната съвместимост на единния комплект въоръжени сили на държавите членки.

²¹ Например европейският проект MALE RPAS (дрон за средна височина и голяма продължителност на полета), системи против дронове, способност за осведоменост за ситуацията в космоса, системи за ранно предупреждение, способности за наземен прецизен удар от следващо поколение, разработване на технологии и системи за киберотбрана и подкрепа за проекти в иновативни малки и средни предприятия.

ЕФО, придоби по-голямо значение. В краткосрочен до средносрочен план приоритет са модернизирането и разширяването на способностите за зареждане във въздуха и съществуващия въздухоплавателен флот, изграждането на многослойна въздушна отбрана с възможност за интегрирано управление, както и разработването и осигуряването на способности за противодействие на дроне, както и на въоръжени дроне със среден размер. В средносрочен и дългосрочен план модернизирането на системите за лишаване от достъп и затваряне на определени зони и на флота от многофункционални бойни въздухоплавателни средства в ЕС е друга област, в която държавите членки възнамеряват да направят нови инвестиции и в която един координиран подход би спомогнал за оптимизиране на ресурсите, включително с оглед на разработването на следващото поколение системи.

- **Сухопътна отбрана:** Модернизирането и разширяването на съществуващия инвентар от основни бойни танкове и бронирани бойни автомобили, както и на системите от следващо поколение, се превърнаха в неотложна необходимост за много държави членки с оглед на завръщането на широкомащабни военни действия с висок интензитет в Европа. Укрепването на способността за бойни действия на суша следва да включва бойна поддръжка и осигуряване, по-специално широка гама от противотанкови и артилерийски системи, с акцент върху нанасянето на прецизни удари и противоартилерийските способности.
- **Морска отбрана:** По-нататъшното укрепване на военноморските сили на държавите членки продължава да бъде от решаващо значение с оглед на все по-оспорваните Черно, Балтийско и Средиземно море, както и на необходимостта от укрепване на способностите за проекция на военна сила и мощ, както и на способностите за лишаване от достъп и затваряне на определени зони и за брегова отбрана. Това включва фрегати, подводници и патрулни корвети, за да се гарантира морската сигурност. В средносрочен и дългосрочен план способността за ISR и защитата на морските линии за комуникация ще се възползват от взаимосвързани кораби от висок клас, подсилени от безпилотни платформи за контрол на повърхността и под водата и за електронна война.
- **Космическа отбрана (свързаност, наблюдение, защита):** Войната в Украйна допълнително демонстрира важността на спътниковата сигурна свързаност, включително високоустойчива европейска програма за свръхсигурна свързаност, включително квантово криптиране, както и базираното в космоса наблюдение на Земята като фактори от решаващо значение. Оптимизирането на полезните взаимодействия с програмата на ЕС за космическа свързаност е едно от предимствата на съвместната работа в този контекст. Защитата на космическата инфраструктура на ЕС срещу заплахи (осведоменост за ситуацията в космоса) също е все по-голям приоритет. Космическите активи също могат да бъдат ключов фактор за силна система за ранно предупреждение, необходима за засичане на изстрелването на ракети (напр. балистични, свръхзвукови) и за проследяването им.
- **Киберотбрана:** За да противодействат на нарастващия риск от кибератаки от страна на държавни субекти в контекста на геополитическа конкуренция, ЕС и неговите държави членки биха могли да започнат работа за изграждане на целия спектър от способности за киберотбрана (от научни изследвания, откриване и защита до реагиране, включително активни отбранителни способности). Това включва способности за ситуационната осведоменост на ЕС по отношение на кибернетичното пространство и споделяне на информация (също така въз основа на потенциалните полезни взаимодействия с инфраструктура на европейски

„кибершит“ от центрове за операции по сигурността (ЦОС))²², киберустойчиво и оперативно съвместимо командване и контрол за военни операции и мисии, киберучения и обучение и киберзапас на национално равнище. Тук ЕС може да предложи платформа за сътрудничество между службите на ЕС и държавите членки, включително полезни взаимодействия със съответните програми на ЕС.

Освен това войната в Украйна потвърди отново значението на ефективната и ефикасна логистика, включително поддръжката, осигуряването и придвижването на сили, оборудване и припаси до, от и през театъра на операциите. Комисията ускори изпълнението на бюджета за **военна мобилност** в рамките на Механизма за свързване на Европа (МСЕ) и е готова да го изтегли напред, в рамките на ограниченията, определени от МФР. По-специално, транспортната инфраструктура изисква увеличени инвестиции. Консултациите с държавите членки относно техните проекти за транспортна инфраструктура с двойна употреба и прекомерният брой заявления за съфинансиране в първата покана за представяне на предложения показват необходимостта от по-голям бюджет и капацитета за използване на такъв бюджет. ЕС следва да надгражда върху работата си за засилена военна мобилност, като укрепва стратегическия и тактическия капацитет за подемна сила по суша, въздух и море, както и гражданските и военните полезни взаимодействия в областта на транспорта, устойчивостта и енергийната ефективност, и в по-широк план да увеличи полезните взаимодействия на способностите между нуждите на гражданската защита, управлението на границите и отбраната.

5. Рамка за засилено сътрудничество в областта на отбраната

За да се преодолеят тези пропуски, Комисията и върховният представител предлагат следните бъдещи действия за координиране и стимулиране на съвместното възлагане на обществени поръчки за отбранително оборудване, като се започне с попълването на запасите като най-неотложната стъпка. Те ще допълнят съществуващите съвместни инициативи на ЕС в областта на отбраната, като например в рамките на Европейския фонд за отбрана и ПСС, както и полезните взаимодействия с други програми на ЕС. Европейската отбранителна промишленост разполага с големи възможности и продукти, които може да предложи във всички тези области.

Успехът на всяка инициатива на ЕС в областта на отбраната зависи от ангажимента на държавите членки да изразходват по-добре — да инвестират, да възлагат обществени поръчки и да работят заедно в името на общия интерес. Предложеният подход на сътрудничество е от решаващо значение за рационализиране и укрепване както на търсенето в областта на отбраната в Европа (програмиране и възлагане на обществени поръчки), така и на предлагането (разработване и производство).

5.1. Незабавни мерки: Работна група за подпомагане на координацията

Предвид неотложната необходимост Комисията и върховният представител/ръководител на Агенцията бързо ще създадат **работна група за съвместно възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната**, която да работи с държавите членки в подкрепа на координацията по отношение на техните нужди от много краткосрочни обществени поръчки за справяне с новата ситуация в областта на сигурността. Първоначално работната група ще се съсредоточи върху

²² Съвместно съобщение „Стратегия на ЕС за киберсигурност за цифровото десетилетие“, JOIN(2020) 18 final, раздел 1.2; стратегията за киберсигурност е част от цялостния подход на Съюза на сигурност.

недопускането на конфликти и координацията, за да се избегне надпревара за осигуряване на поръчки, която би довела до спираловидно покачване на цените, до прекалено съсредоточаване на търсенето по едно и също време, до недостиг на доставки и до трудности за най-засегнатите държави членки да си осигурят необходимите им доставки, като по този начин се предотвратят потенциални конфликти между успоредни национални усилия за възлагане на обществени поръчки. Това би могло да включва централизиране на събирането на информация, предоставяне на методологична подкрепа и координиране или управление на покупките. Работната група ще изготви също така обща оценка на нуждите и ще очертае и подкрепи разширяването на промишления производствен капацитет на ЕС, необходим за удовлетворяване на потребностите.

В рамките на работната група и в партньорство с Комисията ЕАО вече би могла да улесни подобни много краткосрочни съвместни обществени поръчки въз основа на своите експертни познания и опит в това отношение²³. Работната група също така ще координира действията си със звеното за обмен на информация, създадено в рамките на ЕСВД/Военния секретариат на ЕС, за да се улесни координацията на военната помощ за Украйна, с цел да се окаже подкрепа на държавите членки да набавят най-неотложните позиции, необходими за попълване на запасите.

5.2. Краткосрочен инструмент на ЕС за укрепване на промишлените отбранителни способности чрез съвместно възлагане на обществени поръчки

Както бе посочено, без координация и сътрудничество увеличените инвестиции на държавите членки биха задълбочили разпокъсаността на европейския сектор на отбраната, биха ограничили потенциала за сътрудничество през целия жизнен цикъл на оборудването, биха засилили външните зависимости и вероятно биха възпрепятствали оперативната съвместимост. Краткосрочните придобивания ще имат по-дългосрочно въздействие в това отношение, което ще доведе до намаляване на пазарната мощ и пропуснати възможности през следващите десетилетия.

Държавите членки трябва спешно да възстановят готовността за бойни действия в областта на отбраната с оглед на положението със сигурността и на вече извършените трансфери към Украйна. По-специално, попълването на запасите от материали също би им позволило да предоставят допълнителна помощ на Украйна. Днес държавите членки, които предоставят военна помощ на Украйна, могат да получат възстановяване на средства чрез Европейския механизъм за подкрепа на мира. Въпреки това, когато пристъпват към попълване на запасите и оборудването си, те следва да се възползват от възможността да направят това в дух на сътрудничество, тъй като това би осигурило по-добро съотношение между качество и цена, като се използват икономии от мащаба и се подобри оперативната съвместимост. Това изисква и по-нататъшно укрепване и укрепване на ЕОТИБ.

За тази цел Комисията ще предложи специален краткосрочен инструмент, разработен в дух на солидарност, за да стимулира държавите членки, които се стремят да следват съвместно възлагане на обществени поръчки, да запълнят в дух на сътрудничество най-неотложните и критични липси, особено онези, породени от отговора на настоящата

²³ Съгласно член 42, параграф 3 от ДЕС ЕАО се определя като „Агенцията в областта на развитието на отбранителните способности, научните изследвания, придобиването на военна техника и въоръжаване...“. Задачите на ЕАО са определени в член 45 от ДЕС, в който се посочва, че под ръководството на Съвета Европейската агенция по отбрана има за задача „... б) да насърчава хармонизирането на оперативните нужди и възприемането на ефективни и съвместими методи на снабдяване...“.

агресия. Новият инструмент ще допринесе за подобряване на съвместното възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната като по този начин чрез свързаното финансиране от Съюза ще укрепи и реформира техните промишлени отбранителни способности. Финансовата подкрепа от ЕС следва да привлече нови инвестиции в областта на отбраната от държавите членки и да бъде от полза за европейската индустриална база, като същевременно гарантира способността на държавите — членки на ЕС, да действат и да постигат по-голяма оперативна съвместимост.

Новият инструмент следва да остане прост и лесен за прилагане, но да бъде обвързан с условието държавите членки да отговарят на конкретни критерии, като например най-малко три държави членки, участващи в съвместното възлагане на обществени поръчки. При прилагането на този нов инструмент Комисията ще разчита на помощта на работната група.

Комисията е готова да инвестира 500 милиона евро за период от две години (2022—24 г.) в тази схема. За тази цел Комисията ще предложи на съзаконодателите да се ангажират с ускорено приемане на регламент за създаване на инструмента и свързаното с него увеличение на бюджета.

5.3. Уредба на ЕС за съвместно възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната

Освен краткосрочните спешни нужди, свързани с новата парадигма за сигурност, е необходимо да се върви напред към уредба на ЕС за съвместно възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната. Чрез Европейския фонд за отбрана ЕС разполага със силен инструмент за стимулиране на съвместните и колективните НИРД в областта на отбраната до равнището на прототипа. ЕАО е компетентна да провежда съвместно възлагане на обществени поръчки и вече го прави, но ще трябва да бъде укрепена, за да може ЕС да се възползва от напълно подходящ за целта капацитет за съвместно възлагане на обществени поръчки.

С оглед на това през третото тримесечие на 2022 г. Комисията ще предложи регламент за **Европейската инвестиционна програма в областта на отбраната (EDIP)**. Тя ще има за цел да установи условията и критериите за държавите членки да сформират консорциуми, които съответстват на **консорциум за европейски отбранителни способности (EDCC)**, които съвместно ще възлагат обществени поръчки, в полза на участващите държави членки, за отбранителни способности, които са съвместно разработени в ЕС, и които ще се ползват от освобождаване от ДДС. Този нов механизъм ще допълни съществуващите варианти, свързани в рамките на ЕАО, като същевременно би могъл да служи и за проекти в рамките на ПСС.

По отношение на сътрудничеството, основано на научноизследователска и развойна дейност (НИРД) за нов продукт, EDCC ще се възползва и от гъвкавостта, предвидена в член 13, буква в) от Директивата за обществените поръчки в областта на отбраната, включително, когато е приложимо, по отношение на по-късни етапи от целия или част от жизнения цикъл на продукта.

EDCC би създал много силен елемент на сътрудничество и би донесъл допълнителни ползи като оперативна съвместимост през целия жизнен цикъл, хармонизиране на процедурите и учебните програми за експлоатация, поддръжка, ремонт и основен ремонт, както и икономии от мащаба. Освобождаването от ДДС би било прилагано и за експлоатацията, поддръжката и извеждането от експлоатация, които са основен разход през жизнения цикъл на отбранителното оборудване. Способностите, осигурени чрез

EDCC, ще бъдат на разположение за използване от държавите членки на национално равнище или за мисии и операции по линия на ОПСО, както и в контекста на ООН или НАТО. EDCC би могъл също така да бъде инструмент, даващ възможност за полезни взаимодействия и създаване на съвкупно търсене на способности, относими към нуждите на гражданската защита, управлението на границите и отбраната на ЕС.

Регламентът за EDIP би могъл да послужи като основа за бъдещи съвместни проекти за разработване и възлагане на обществени поръчки от голям общ интерес за сигурността на държавите членки и на Съюза, както и (чрез разширяване на логиката на краткосрочния инструмент) за евентуална свързана финансова намеса на Съюза за укрепване на европейската отбранителна индустриална база, по-специално за проекти, които нито една държава членка не би могла да разработи или да възложи обществена поръчка самостоятелно.

5.4 Към съвместно стратегическо планиране и възлагане на обществени поръчки на ЕС в областта на отбраната

Освен средствата и инструмента за стимулиране на сътрудничеството надолу по веригата, от първостепенно значение е да се предложи по-амбициозна координация нагоре по веригата. Необходими са координирани действия на равнище ЕС за предотвратяване на 27 некоординирани национални подхода. Днешните процеси и подход не са всеобхватни и не позволяват достатъчно приоритизиране. Тъй като държавите членки ще започнат да адаптират своите процеси на планиране, за да вземат предвид новата обстановка в областта на сигурността, от първостепенно значение е да се създаде по-структуриран подход — съвместно стратегическо планиране и възлагане на обществени поръчки на ЕС в областта на отбраната — за постигане на тази нова амбиция по координиран начин. Той следва да се основава на съществуващите процеси и структури и следва да се гарантира съгласуваност с процеса на планиране в НАТО.

За тази цел може да се предвиди функция на ЕС за съвместно планиране и възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната с участието на държавите членки, на върховния представител/ръководител на Агенцията, както и на Комисията. Тя ще осигури съвместно всеобхватно многогодишно програмиране — въз основа на многогодишната перспектива на ЕФР, прецизиране на нуждите и спецификациите — и ще действа като централен орган за покупки за съвместно възлагане на обществени поръчки от ЕС, и ще подкрепя държавите членки в техните съвместни обществени поръчки, включително надолу по веригата от финансираните от ЕФР проекти.

В това отношение работата на работната група по раздел 4.1 може да се разглежда като пилотен проект за такава функция в бъдеще.

5.5 Укрепване на промишления капацитет на Европа в областта на отбраната

Засиленото европейско сътрудничество в областта на отбраната изисква също така солиден план за действие, който осигурява яснота и видимост за отбранителната промишленост с цел инвестиране, модернизиране и увеличаване на производствения капацитет на ЕС в областта на отбраната, като същевременно му дава възможност да предвижда и преодолява потенциалните затруднения във веригата на доставки и да гарантира сигурността на доставките в ЕС по отношение на отбранителните способности.

Комисията ще подкрепя отбранителната промишленост в усилията ѝ да модернизира производствените си линии и процеси, да увеличи производствения капацитет, да намали критичните зависимости и да се справи с критичните затруднения.

Във връзка с това Комисията, в сътрудничество с ЕАО, когато е приложимо, предлага да се въведат няколко мерки:

- **Задълбочено картографиране на настоящия и необходимия допълнителен промишлен производствен капацитет на ЕС**, включително въз основа на текущите усилия в рамките на промишлената стратегия и на други форуми (например ключови стратегически дейности на ЕАО²⁴). Целта ще бъде да се получи обща представа за капацитета да се произвежда и нуждите да се гарантира европейска сигурност на доставките за държавите членки, включително за най-изложените на риск.
- Обсъждане на възможността за осигуряване за отбранителната промишленост на **достъп до суровини от изключителна важност (CRM)** и други ключови компоненти по време на криза, включително инструментални машини, необходими за производството. Комисията ще представи инициатива за суровините от изключителна важност, включително законодателни мерки, която ще има за цел да укрепи устойчивостта и сигурността на доставките на ЕС по отношение на суровините от изключителна важност, включително в областта на отбраната.
- Ще бъдат разгледани мерки по отношение на **специфичните за отбраната умения**, включително киберуменията, за да се гарантира, че отбранителната промишленост има достъп до необходимата работна сила и може да я задържи, по-специално в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ), както и във всяка друга област, свързана с настоящите извънредни усилия за увеличаване на производствения капацитет. Специално внимание ще бъде отделено на привличането на всички таланти и умения.
- Комисията ще работи по допълнителни мерки (inter alia, координирани покани за представяне на предложения по линия на съществуващи инструменти на ЕС и заеми от ЕИБ) в подкрепа на критичните технологии и промишления капацитет чрез разработване на стратегически проекти.
- Комисията ще обсъди възможни изменения на рамката за научни изследвания и иновации с двойна употреба с цел подобряване на полезните взаимодействия между гражданските и отбранителните инструменти.

5.6 Поддържане на усилията в областта на НИРД

Днес Европейският фонд за отбрана е програмата на ЕС за НИРД в областта на отбраната. Като се има предвид обаче новата парадигма за сигурност и безпрецедентното изравняване на увеличението на разходите за отбрана, **ЕФР следва да бъде в състояние да отговори на новите нужди.**

²⁴ Ключовите стратегически дейности на ЕАО повишават осведомеността и насърчават общото разбиране на държавите членки, институциите на ЕС и участниците от отбранителната промишленост относно промишлените и технологичните области, както и относно уменията и компетентностите, в които зависимостите от участници извън ЕС биха могли да изложат на риск свободата на действие на ЕС в областта на отбраната.

От първостепенно значение е да се определи внимателно планиране в подкрепа на съвместната научно-технологична дейност и НИРД²⁵, като се подготви почвата за бъдещи съвместни обществени поръчки и способности, като се избягва появата на нови зависимости от трети държави, които биха могли да отслабят сигурността на доставките и сигурността на информацията на въоръжените сили на ЕС, особено по време на военен конфликт.

За да се запази стимулиращото влияние на ЕФО в контекста на увеличените национални разходи за отбрана, Комисията ще разгледа възможността за укрепване на неговия бюджет в рамките на цялостния преглед на приоритетите при междинния преглед на МФР. Освен това, както беше обявено в пакета за отбраната от м. февруари, Комисията проучва начини за преразглеждане на бонусите на ЕФО, за да подкрепи още повече съвместното възлагане на обществени поръчки за способности, разработени чрез финансовата подкрепа от ЕФО.

И накрая, Комисията ще направи Фонда привлекателен за нови участници и ще подкрепи иновациите в областта на отбраната, заедно с ЕАО, чрез обявената иновационна схема на ЕС в областта на отбраната. За тази цел Комисията ще ускори създаването на **CASSINI за отбрана**, обявено в пакета за отбраната от февруари като част от иновационната схема на ЕС в областта на отбраната. Част от нея ще бъде **механизъм за смесено финансиране в рамките на InvestEU**, който подкрепя иновациите и е насочен към МСП и дружествата със средна пазарна капитализация, разработващи отбранителни технологии в сътрудничество с ЕИФ.

5.7 Засилване на подкрепата на ЕИБ за отбраната

Повишената заплаха за сигурността, пред която е изправен ЕС, и необходимостта от възможно най-ефективно използване на всички инструменти, с които разполага, призовават Европейската инвестиционна банка да засили подкрепата си за европейската отбранителна промишленост и съвместното възлагане на обществени поръчки извън текущата си подкрепа, свързана с двойната употреба. Неотдавнашната стратегическа европейска инициатива за сигурност (SESI) на банката ще предостави финансиране за дейност, която е неосновна за отбраната, с първоначална оценка от около 6 милиарда евро до 2027 г., обхващаща области с добре установени пазарни дефекти (напр. без да се насочва към производствения капацитет). То ще се съсредоточи върху научните изследвания, развойната дейност и иновациите с двойна употреба, инфраструктурата за гражданска сигурност и авангардните технологични проекти, вариращи от новото космическо пространство, изкуствения интелект и квантовите технологии до киберсигурността и биосигурността²⁶. По подобен начин участието на банката във финансовия механизъм за сътрудничество, инициран от ЕАО, когато той започне да функционира, ще бъде ограничено до разработването на технологии с двойна употреба в подкрепа на целите на политиката на ОПСО.

В този контекст банката би могла да разшири инвестициите към заинтересовани организатори и партньори в подкрепа на съвместни проекти в областта на научните изследвания и технологиите, т.е. предприети съвместно от две или повече държави членки, включително проекти по линия на ПСС. Групата на ЕИБ също така ще подкрепя укрепването на МСП и малките дружества със средна пазарна капитализация

²⁵ Като се вземат предвид съществуващите инициативи, като всеобхватната стратегическа изследователска програма и нейните технологични градивни елементи, разработени в рамката на Европейската агенция по отбрана.

²⁶ Годишна конференция на ЕАО на тема „Иновации в европейската отбрана“, 7.12.2021 г.

по веригата на доставки чрез кредитиране чрез посредник с финансови партньори. И накрая, като работи с организатори на проекти в ранните етапи от разработването на техния проект, групата на ЕИБ би могла да укрепи жизнеспособността на бизнес модела на нововъзникващите технологии, който е от решаващо значение за бъдещето на отбранителната промишленост на ЕС.

ЕИБ би могла също така да играе роля, като даде възможност за краткосрочно увеличаване на производството на отбранителната промишленост и за по-дългосрочни усилия за модернизация. За тази цел ЕИБ и нейните акционери, държавите членки, следва да бъдат приканени да преценят дали при настоящите пазарни и геополитически обстоятелства тя следва да разшири подкрепата си за такива промишлени проекти, свързани с отбраната, като адаптира, ако е необходимо, кредитната си политика.

Действия в подкрепа на европейското сътрудничество в областта на отбраната

- Комисията и върховният представител/ръководител на Агенцията бързо ще създадат **работна група за съвместно възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната**, която да координира реакцията на ЕС по отношение на нужди от много краткосрочни действия, а именно попълването на запасите.
- Комисията ще стартира краткосрочен инструмент за укрепване на европейските отбранителни промишлени способности чрез съвместно възлагане на обществени поръчки.
- До третото тримесечие на 2022 г. Комисията ще предложи регламент за европейските инвестиции в отбраната, в който ще бъдат определени условията и критериите за формиране на консорциуми за европейски отбранителни способности, като основа за освобождаване от ДДС при съвместни обществени поръчки, и инструмент (включително евентуално съфинансиране) за европейски проекти в областта на отбраната от значим общ интерес.
- Да се предвиди функция на ЕС за съвместно планиране и възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната.
- Комисията ще предложи инициатива за суровините от изключителна важност, включително законодателни мерки, за да се улесни, наред с другото, достъпът на отбранителната промишленост до суровини от изключителна важност, като по този начин се укрепи устойчивостта и сигурността на доставките на ЕС.
- В рамките на цялостния преглед на приоритетите в междинния преглед на МФР Комисията ще обсъди укрепването на бюджетите на Европейския фонд за отбрана и военната мобилност чрез Механизма за свързване на Европа.
- ЕИБ следва да засили подкрепата си за европейската отбранителна промишленост и съвместното възлагане на обществени поръчки извън текущата си подкрепа за двойната употреба.
- Комисията ще работи по допълнителни мерки (например координирани покани за представяне на предложения по линия на съществуващи инструменти на ЕС и заеми от ЕИБ) в подкрепа на критичните технологии и промишления капацитет чрез разработване на стратегически проекти.
- Комисията ще обсъди възможни изменения на рамката за научни изследвания и иновации с двойна употреба с цел подобряване на полезните взаимодействия между гражданските и отбранителните инструменти.

6. Препоръки

Комисията и върховният представител/ръководител на Европейската агенция по отбрана препоръчват на Европейския съвет да одобри този анализ, който подчертава необходимостта от спешно и колективно преодоляване на недостига на инвестиции в отбраната в краткосрочен и средносрочен план, и да прикани:

- Комисията и върховния представител/ръководител на Агенцията незабавно да създадат **работна група за координиране на много краткосрочните нужди от обществени поръчки в областта на отбраната** и да се ангажират с държавите членки и производителите от ЕС в областта на отбраната в подкрепа на съвместното възлагане на обществени поръчки за попълване на запасите, по-специално с оглед на подкрепата, предоставена на Украйна;
- Комисията да предложи **краткосрочен инструмент за укрепване на европейските отбранителни промишлени способности чрез съвместно възлагане на обществени поръчки**;
- Комисията да предложи, до третото тримесечие на 2022 г., регламент за съвместна **Европейска инвестиционна програма в областта на отбраната (EDIP)**, включително инструмент за освобождаване от данък добавена стойност (ДДС) и за европейски проекти в областта на отбраната от значим общ интерес.
- Държавите членки, върховния представител/ръководител на Агенцията и Комисията да предвидят **функция на ЕС за съвместно планиране и възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната**;
- Комисията да предложи допълнителни мерки за очертаване на настоящите и необходимите допълнителни производствени способности и за укрепване на капацитета и устойчивостта на сектора на европейските отбранителни технологии и промишленост;
- **ЕИБ да прецени дали при настоящите пазарни и геополитически обстоятелства следва да засили подкрепата си за европейската отбрана**, включително промишления производствен капацитет, като адаптира, ако е необходимо, кредитната си политика, и като прикани своите акционери, държавите членки, да подкрепят този процес.